

Noves dades sobre els pintors Mates

***per
Narcís Castells
i Josep Clara***

Els arxius de Protocols Notarials constitueixen una font històrica valuossíssima i pràcticament inesgotable. La importància quantitativa dels seus fons i la riquesa de les seves actes, que abasten cadascun dels actes econòmicament o socialment rellevants efectuats per particulars o institucions (testaments, capítols matrimonials, contractes,...) fa que la seva utilització sigui indispensable en les més diverses disciplines.

La Història de l'Art n'és un exemple ben il·lustratiu. A partir de la localització de les capitulacions i els contractes fets amb motiu de l'encàrrec i realització de les més variades obres artístiques, hom ha pogut identificar-ne l'autor, datar-les o conèixer-ne les característiques en els casos que s'han perdut. Però el treball entre els milers i milers d'actes notarials, si hom no pretén de fer una investigació exhaustiva d'una època determinada, esdevé indefectiblement laboriós, dens i feixuc.

Per això, hem cregut d'interès donar a conèixer un procediment de localització de notícies en els fons notarials que hem pogut emprar amb resultats encoratjadors i amb una considerable rendabilitat, com ho prova aquest article, aplicat al cas dels pintors de la família cinc-centista gironina dels Mates.

Es tracta, senzillament, de recórrer a la documentació de la Taula de Canvi i Comuns Dipòsits de la Ciutat de Girona (1) abans d'iniciar la investigació entorn d'un personatge, una família o un grup de persones qualsevol, per tal de cercar-hi les operacions bancàries relacionades amb actes importants i reveladors d'informació de l'objecte d'estudi o d'altres aspectes colaterals. Aquestes operacions bancàries (assignació testamentària de béns, pagaments o debits corresponents a la realització de retaules, pintures, escultures, joies, o altres objectes artístics, etc.), per la seva data i pel fet que moltes vegades expliciten el nom del notari autenticador de l'operació, ens remetran directament a un punt concret i fàcilment accessible de l'oceà de paper que és un arxiu de protocols.

Evidentment, calen dues condicions mínimes perquè qualsevol intent en aquest sentit dongui resultats positius: que el personatge en qüestió tingui compte obert a la Taula de Canvi i que aquest compte enregistri els esdeveniments dels quals ens cal informació. Però aquestes condicions, que en un primer cop d'ull semblen de difícil verificació, concorren en la majoria dels casos ateses les raons imposades per la legalitat vigent a l'època.

(1) Banca municipal de dipòsit de moneda i joies, oberta a Girona entre 1568 i 1711. La seva documentació, conservada gairebé íntegrament, és dipositada a l'Arxiu Municipal.

Efectivament, segons el Privilegi de creació de la Taula de Canvi de Girona (2) i per posterior disposició del rei Felip II, en les Corts de Montsó del 1585 (3), tots els dipòsits, així voluntaris públics com forçosos, existents en poder d'Universitats, Corporacions, autoritats i oficials reials, o derivats de decisions administratives, de plets civils i causes criminals, o per virtut d'obligacions legals o contractuals, havien de ser col·locats obligatòriament en aquesta institució, sempre que excedissin de 40 sous (4). Això vol dir que, entre molts d'altres casos, havien de fer un dipòsit a la Taula tant els marmessors testamentaris com les institucions que havien signat un contracte amb un pintor o un escultor per tal de pintar o tallar un retaule. I és per això que avui nosaltres podem localitzar la referència d'aquests actes amb facilitat.

Per a fer-ho, però, cal tenir en compte les particularitats de l'organització comptable i administrativa d'aquesta institució bancària (5), basada en els llibres següents: Entrades, Dades o Eixides, Manual, Major, Rúbriques i Balancets.

Nosaltres, amb la finalitat de localitzar totes les referències corresponents als Mates, hem seguit un mètode que necessita tres fases:

1 — Localitzar tots els titulars de comptes de la Taula de cognom Mates i de professió pintor en els llibres de Rúbriques. Aquesta font, amb una periodicitat bianual, dona la relació ordenada alfabèticament dels titulars de dipòsits, de la seva professió i remet al foli corresponent del Llibre Major on es troba assentat el compte en qüestió.

2 — Consultar el compte en el Llibre Major, també d'abast bianual, prenent nota de tots els moviments que puguin ésser indicatius i de la seva data.

3 — Anar al Llibre Manual, que normalment inclou les operacions de tot tipus (entrades, sortides, transferències, etc.) d'un semestre i l'explicació de les raons per les quals es fan.

ELS PINTORS MATES

El més famós dels pintors Mates és, sens dubte, Pere Mates, el qual desenrotllà una notable activitat a les comarques gironines durant la primera meitat del segle XVI. Fou deixeble

de Joan de Borgonya, mestre del retaule major de Sant Feliu de Girona (1519-1521), i pintà les taules de Santa Maria del Mont, Segueró, Sant Pere de Montagut, Sant Andreu de Llorona, Sant Pere de Rodes i Santa Magdalena a la Catedral de Girona (6). Algunes d'aquestes obres són signades amb el monograma MTAS, però de les que es conserven actualment no ha estat trobada la prova documental que en demostrï inequívocament l'autoria (7). El que és clar, però, és que foren executades per la mateixa mà i que l'artista ocupa un lloc preeminent entre els renaixentistes catalans.

Pere Mates va néixer entorn del 1500, probablement a Girona, i s'hi casà el 1535 amb Anna (8). El mateix any el trobem domiciliat en una casa del carrer «per qui's va de la placeta dels Parolés a la Plasa de Sant Feliu, la volta de solixent» (9). A les talles o fogatges dels anys 1538, 1547, 1553 i 1558, hi surt com a resident al Carrer de les Ballesteries o a la Plaça de Sant Feliu, per bé que en tots els casos ha de tractar-se de la casa ja al·ludida (10).

Fruit del matrimoni esmentat nasqueren Jerònima (1538), Narcís (1539), Josep (1540), Magdalena (1548), Joan (1553) i Marianna (1555), la majoria dels quals moriren essent albats (11). El pintor va morir el 22 d'octubre de 1558 i la seva esposa el va sobreviure fins al 1574 (12). Així, doncs, de les dades prece-

(6) El descobridor de l'obra de Pere Mates fou J. SUTRA VIÑAS, autor de l'article «Contribución al estudio de la obra de un pintor renacentista», a *Anales del Instituto de Estudios Gerundenses*, XI (1956-57), ps. 83-107.

(7) J. MARQUES CASANOVAS, «Una tabla del pintor Pedro Matas», a *Revista de Girona*, núm. 79 (segon trimestre 1977), p. 114.

(8) Arxiu Diocesà de Girona, *Obits i Matrimonis*, núm. 1 de Sant Feliu. Santiago Alcolea, al llibre col·lectiu *Historia de la pintura en Cataluña* (Barcelona, Tecnos, s/d, p. 180), afirma que un Pere Mates, pintor, es casà a Barcelona el 1522, peròensem que ha de referir-se a un altre personatge del mateix cognom.

(9) Aquesta casa era al costat de l'Hospital de les Dones i era tinguda en dreta senyoria per mossèn Seguríoles i la mul·ler de misser Lluís Llor als quals pagava un sou de cens (AMG, *Llibre de estimas de las casas, terras y altres propietats de la ciutat y hortas de Gerona fet en lo any 1535*).

(10) AMG, secció d'estadística demogràfica. Talles de 1547, 1553 i 1558. La del 1538 és al *Manual d'Acords* del mateix any.

(11) ADG, *Obits i Matrimonis*, núm. 2 de Sant Feliu. Dies 19-IV-1555, 24-VII-1555, 10-VII-1558, 23-IX-1558.

(12) ADG, *Obits i Matrimonis*, núm. 2 de Sant Feliu. La data de la mort de la mul·ler és el 19 de juny de 1574.

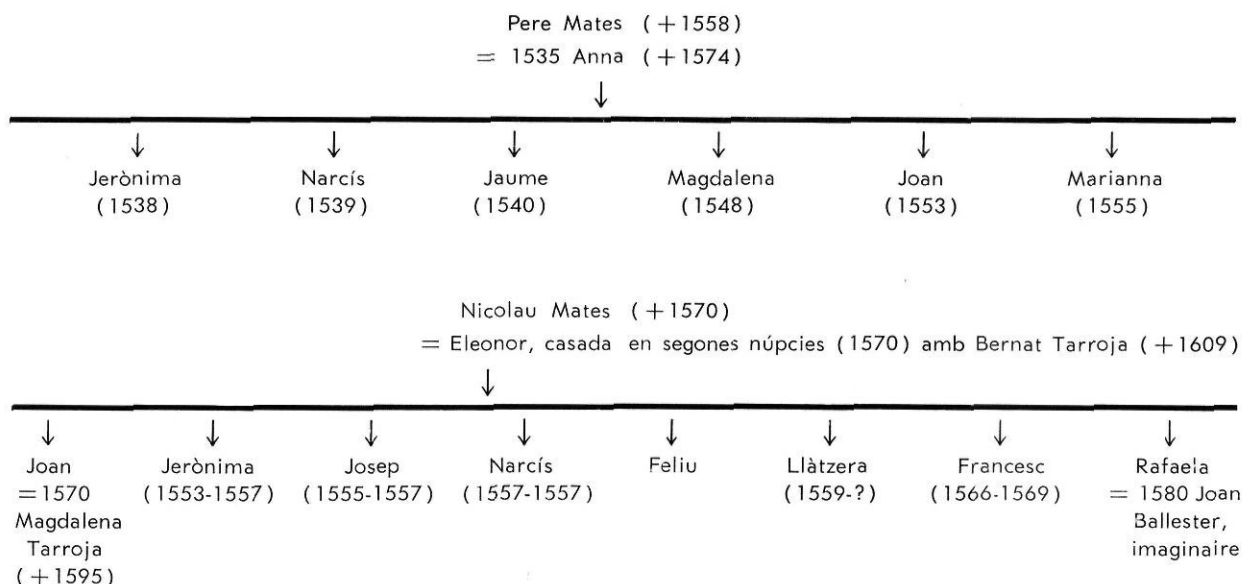
(2) Arxiu Municipal de Girona, *Llibre vermell*, f. 109, article VIII.

(3) *Constitucions y altres drets de Catalunya*, reedició facsimilada pel Col·legi d'Advocats, Barcelona, 1909, llibre VII, títol XIV, cap. XLVIII.

(4) L. MARQUES CARBO, *La Taula de Canvi i Comuns dipòsits de la ciutat de Girona*, Barcelona, Imp. S. Rosàs, 1935, p. 51.

(5) Aquesta qüestió és tractada al llibre citat a la nota anterior, ps. 43-47.

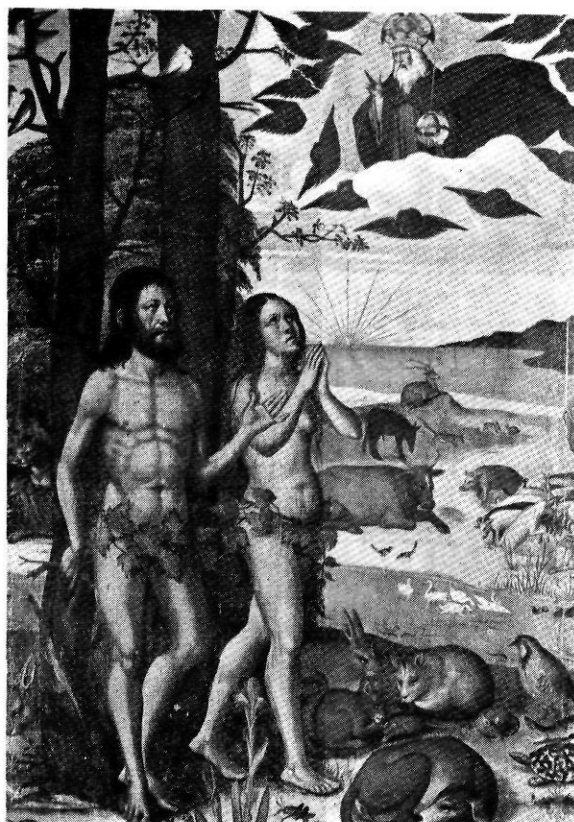
QUADRE PROVISIONAL DE LES FAMÍLIES DE PERE I NICOLAU MATES

dents es dedueix que els altres artistes de què parlarem no eren fills de Pere Mates. De moment resta incògnita la relació de parentiu que els podia unir.

Nicolau Mates vivia el 1547 a la Plaça de l'Oli (13). Es va casar amb Eleonor amb la qual va tenir vuit fills: Jerònima (1553), Josep (1555), Narcís (1557), Llàtzera (1559), Francesc (1566), Joan, Feliu i Rafaela (14). D'aquests fills només quatre varen arribar a l'edat adulta: Joan, que va continuar l'ofici del seu pare i que el 1570 es casà amb Magdalena Tarroja, filla de Bernat Tarroja, espaser de Girona (15); Feliu, ferrer resident a Sant Feliu de Guíxols (16); Rafaela, que el 1580 es desposà amb l'imaginaire Joan Ballester (17), i Llàtzera, que el 1570, a la mort del seu pare, li fou constituïda una dot de 200 lliures (18).

El Paradís. Detall del retaule de Segueró, obra de Pere Mates.

(13) AMG, talla citada.

(14) ADG, **Baptismes**, núm. 5, de Sant Feliu, f. 105 v., 138 i núm. 6, f. 19 v., 41, 237. Joan, Feliu i Rafaela ens són coneguts a partir del Llibre manual de la Taula de Canvi, 1570, f. 59 v.

(15) AMG, sèrie Taula de Canvi. Llibre manual de 1570, f. 174 v.

(16) AMG, sèrie Taula de Canvi. Llibre manual de 1570, f. 59 v.

(17) Arxiu Històric Provincial de Girona, notaria 3.ª de Girona, registre 342, dia 24 de març de 1580.

(18) AMG, sèrie Taula de Canvi. Llibre manual de 1570, f. 59 v.

Detall del retaule de Santa Magdalena, obra de Pere Mates (1526).

Com documentarem més avall, el pintor va morir a Sant Feliu de Guíxols el 31 de març de 1570.

Damià Mates, probablement nascut també a Girona entorn del 1560, apareix l'any 1594 en una llista d'homes mobilitzables, compilada pels Jurats de la ciutat (19), la qual cosa demostra que en aquesta data era major d'edat. Va casar-se amb Margarida Tronxo, germana de Pere Tronxo, escrivà de la Cort Reial de Girona (20), i no tenim constància de cap descendent seu. Degué morir entre els anys 1615 i 1616 (21).

(19) AMG, *Manual d'Acords*, 1594, f. 69 v.

(20) AMG, sèrie Taula de Canvi. Llibre manual de 1582, f. 220.

(21) Ho deduïm del fet que en el Llibre de rúbriques del 1613-14 la seva esposa és anunciada com a «Margarida Mates, muller de Damià Mates, pintor de Girona» i en el del 1615-16 apareix com a «Margarida Mates, muller de Damià Mates quondam pintor de Girona».

OBRES DE NICOLAU MATES

De Nicolau Mates, pare de Joan Mates, el diccionari de J. F. Ràfols (22) no ens diu res. Les nostres recerques ens han fornint informació sobre una obra, localitzada a Santa Coloma de Farners, que devia ser força important. Ens referim al retaule de l'altar major de l'església parroquial de la vila, per la realització del qual, el 14 d'abril de 1570, Gaspar Oliveras, batlle de Santa Coloma, i Joan Ronyo, síndic de la mateixa població, pagaren 12 lliures 10 sous al seu fill Joan «a compliment de cinc centes lliuras que los hòmens de dita vila i parròchia li eren obligats per lo preu fet del pintar lo retaule de l'altar maior de la església parrochial y qualsevol altra cosa que per rahó de la capitulació sobre axó feta fossen tenguts ne obligats al dit pintor Nicolau Mates» (23).

D'altra banda, tenim notícia que Nicolau Mates participà en la capitulació i concòrdia feta entre fra Antoni Ferrer, prior del monestir benedictí de Sant Feliu de Guíxols, i els mestres Esteve Planella, fuster, Joan Ballester, imaginai-re, com a principal responsable de l'execució del retaule de Ntra. Sra. del Roser, destinat al monestir guixolenc (24). Aquest contracte va ser pactat el dia 8 de gener de 1570 davant el notari Jaume Junyent de la mateixa població, però ben segur que el nostre artista no pogué acomplir el compromís, car moria el 31 de març següent (25).

OBRES DE JOAN MATES

El diccionari biogràfic d'artistes catalans de J. F. Ràfols ens ofereix aquesta referència de Joan Mates: «Pintor retablero de la segunda mitad del siglo XVI, ciudadano de Barcelona, nacido en Gerona. En 1577 contrató con los prohombres de la cofradía de los carpinteros barceloneses la pintura de las puertas del retablo de la capilla de San Juan en la Seo; con Damián Vicens contrató la pintura de un retablo cuya tabla central estaba dedicada a la Coronación de la Virgen. También mantuvo relaciones con el pintor barcelonés Narciso Tritter. En 1570 asociado asimismo con el pintor Juan Moles, se encargó del

(22) J. F. RAFOLS, *Diccionario biográfico de artistas de Cataluña*, Barcelona, Ed. Millà, 1953, 3 vols.

(23) AMG, sèrie Taula de Canvi. Llibre manual de 1570, f. 64.

(24) AHPG, notari Jaume Junyent de Sant Feliu de Guíxols, registre 216. Vegeu l'apèndix 1.

(25) Sabem que el 30 de març de 1570 va testar davant el notari Jaume Junyent, com consta al Llibre manual de la Taula de Canvi del 1570, f. 59 v. El dia 1 d'abril els seus fills Joan i Feliu ja actuaven com a marmessors testamentaris.

retablo mayor de la parroquial de Calella de la Costa» (26).

Per la seva banda, Diego Angulo Iñíguez considera Joan Mates com a molt representatiu de l'estil sec i amanerat de la darrerria del XVI que afectava totes les escoles peninsulars del moment (27).

Com a dades inèdites de la trajectòria d'aquest pintor hem trobat constància de la seva intervenció en un retaule de l'església de la Pera, en la decoració d'una creu de la Catedral i en el retaule de Ntra. Sra. del Roser, de Sant Feliu de Guíxols.

El 28 de gener de 1572 rebé 9 lliures, 13 sous i 4 diners de mossèn Miquel Almar, prevere de Púbol, a bon compte d'un retaule pintat per a l'església de la Pera (28).

Dos anys després, el 15 de gener de 1574, rebia 4 lliures en pagament de la feina «per lo encarnar dels personatges y deurar e pintar lo bastó de la creu major» de la confraria de Ntra. Sra. de la Seu de Girona (29). El pagament anà a càrrec dels pabordes de la devoció, que eren el Rnd. Gabriel Naves, canonge, mossèn Jeroni Caldes, prevere, misser Celidon Valencas i Salvador Anglasell, mercader, els quals —el mateix dia— abonaren 25 lliures a Jeroni Jofre, argentier de Girona, per la fàbrica de la creu i pel treball de daurar-la, i a mestre Glaudes, serraller, «per los panys ha fets de nou y clavats en lo armari de dita confreria dins lo altar maior de la Seu per custòdia de la creu nova» (30).

Aquesta creu ens és descrita en un inventari del 1583, referit als objectes de valor emplaçats a l'altar major de la catedral, amb les paraules següents: «Item altre creu de plata que està a la mà esquerra a l'altar maior ab la figura de Xpo. y los evangelistes són smaltats de altària de tres palms y mig, dita creu de la confraria de Ntra. Senyora» (31).

Finalment, constatem que el dia 21 d'abril de 1574 els jurats de Sant Feliu de Guíxols, mitjançant el seu procurador a Girona, Jaume Çaconomina, mercader, pagaren 60 lliures a Joan

Mates «en paga prorrata del preu del pintar del retaule de Nostra Senyora del Roser en la iglésia del monestir de dita vila fabricat» (32). És molt probable que aquest treball tingués relació amb el contracte que el seu pare havia signat poc abans de morir.

OBRES DE DAMIÀ MATES

El diccionari de J. F. Rafols aporta també poca informació sobre Damià Mates, i aquesta encara no resulta gaire precisa. Afirmar que el pintor contractà, el 1577, amb la confraria de Sant Joan, dels fusters de Barcelona, el pintat de les portes de la capella que tenien a la catedral barcelonina (repeteix, doncs, la mateixa feina que atribueix a Joan Mates) i el fa autor del retaule de la Resurrecció de Segueró (33), que hom acostuma a citar com a una producció de Pere Mates.

Les fonts consultades per nosaltres ens permeten de documentar certament dues obres de Damià Mates: un retaule per a l'església de Cadaqués i el retaule de l'altar de Ntra. Sra. de Gràcia a l'església de la Mercè de Girona.

Del primer ens consta que el 24 de setembre de 1583 el fuster de Barcelona, Pere Prinyonosa, en nom de Joan Milsochos, mercader de Barcelona, pagava 20 lliures a l'artista «a compliment de cent lliures per lo retaula té fet en la Iglésia de Cadaquers» (34).

Pel que fa a la segona obra, sabem que el dia 22 d'octubre de 1591, Benet Ferrer, paraire de Girona, com a clavarí de la devoció de Ntra. Sra. de Gràcia de la Mercè de Girona, ingressà en el compte de Damià Mates la quantitat de 9 lliures «a bon compte del preu fet de la pintura ha de fer en lo retaula de dita devoció conforme a la capitulació, e vol sian soltas quan ho dirà Jaume Mallol, davantaler de Gerona». El pagament expressat li fou fet efectiu el dia 22 de juny de 1592 (35), quan el retaule ja devia ser acabat.

(26) J. F. RAFOLS, op. cit., vol. II, p. 148.

(27) D. ANGULO IÑIGUEZ, *Pintura del Renacimiento*, vol. XII d'*Ars Hispaniae*, Madrid, Plus Ultra, 1954, p. 341.

(28) AMG, sèrie Taula de Canvi. Llibre manual de 1572, f. 26 v.

(29) AMG, sèrie Taula de Canvi. Llibre manual de 1574, f. 16 v.

(30) *Ibidem*.

(31) AHPG, notaria 3.^a de Girona, registre 378.

(32) AMG, sèrie Taula de Canvi. Llibre manual de 1574, f. 111. Vegeu a l'apèndix 2 l'ordre de pagament cursada pels jurats de Sant Feliu.

(33) J. F. RAFOLS, op. cit., p. 147.

(34) AMG, sèrie Taula de Canvi. Llibre manual de 1583, f. 141.

(35) AMG, sèrie Taula de Canvi. Llibre manual de 1591, s/f.

APENDIX 1

Capitulació i concòrdia per a la construcció del retaule de Ntra. Sra. del Roser de Sant Feliu de Guíxols.

[Sant Feliu de Guíxols, 8 de gener de 1570]

Dicto die.

En nom de Ntre. Senyor Déu amèn.

Capitulació y concòrdia feta entre lo Reverent fra Anthoni Ferrer, prior del monestir de la present vila de Sant Feliu de Guíxols, y mossèn Joan Torres, mercader de dita vila.

De una part, mestra Steva Planella, fuster, y Joan Ballaster, imaginayre de la vila de Masanet, de part altre, són stats fets, pactats y jurats los capítols y pactes següents.

Primerament los dits mestra Steva Planella y Joan Ballaster se obligan a donar lo retaule perfectament acabat, ço és, la talla acabada segons les mostrats donadas.

Més, se obligan en fer los bultos següents en dit retaule.

Primo la figura de Ntra. Senyora del Roser, que ha de estar en lo mig del retaule y sia de altària de vuyt palms poch més ho mancho y aquella acabada segons la mostra donada.

Més, als costats de Ntra. Senyora del Roser de una part y de altre y han de estar las figuras de sant Cosme y sant Damià y sant Jaume y sant Culgat y ditas figuras cascuna a de tenir sinch palms de alt y segons las cambras hauran menester y dits bultos donaran acabats a tota perfecció segons la mostra donada.

Més, las columnas de dit retaule sian anriquidas y entalladas de talla al romano y aqueixas acabadas bé y degudament segons las mostrats donadas.

Més, tots los pilastres que estan detrás las columnes en dit retaule y ha de haver uns penjans de talla al romano y dits pilastres acabats bé y degudament com de bon mestre se pertany.

Més, la fusta de dit retaule, tant la més alta com la més baixa, sia entallada y acabada segons està hen la trassa de dit retaule y las cornissas sien llaurades com en la trassa.

Més, a les cambres de dit retaule a cascuna una petxina del romano y dos serafins en cascuna cambra hu de cada part y per los costats de ditas cambres y los enfront y haja uns penjans de talla, uns entorxats conforme està en la trassa de dit retaule donada.

Més, lo bancal y pedestral cornixas polseras frontaspici y motlures y tota la obra de dit retaule, tant plana com de talla, tant gran com xicha, tant la més alta com la més baixa, sien acabades conforme està en la trassa donada.

Més, tota la obra demunt dita tant la pessa més alta com la més baixa sian de bona fusta de arbre blanch bona y resebedora com dita fusta no sie bona y resebedora que dits mestres sien obligats en llevar-ne aquella y posar-ne de bona.

Més, se obligan los dits mestra Steva Planella y Joan Ballaster en donar lo retaule perfectament acabat y assentat en son lloch de aquí

a sant Pera y sant Feliu de l'any present de MDLXX.

Més, és pactat entre dites parts que lo dit retaule Déu volent fahedor per los dits mestra Steva Planella y Joan Ballaster hage a tenir de amplària desa nou palms y vint y set palms y mig de altària.

Més, los dits mestres, acabada que sia la fayena, han de aportar a Blanas a cost y a despeses llurs y de Blanas lo dit mossèn Joan Torres la de fer portar a Sant Feliu a cost y despeses d.ells y si ningunas pessas se trencaran ni guastassen que los dits mestras sian tinguts y obligats en adobar.las o en fer.les de nou si serà menester.

Més, per los treballs de les mans de dit retaule donaran y pagaran lo dit mossèn Joan Torres als dits mestras Steva Planella, fuster, y Joan Ballaster, imaginayre, noranta lliures moneda barcelonesa pagadores en aquest modo.

Primo, assantada que sia la fayena, vista per mossèn Joan Torres y mestra Nicholau Mates pintor, los sian dadas trenta lliures, dix 30 lliures moneda barcelonesa.

Més, acabada y assentada que sia la fayena vista, y reconeguda per mestras de l'art y per mestra Nicholau Mates pintor, los donaran y pagaran altres trenta lliures, dix 30 lliures.

Més, a cap de quatre mesos après que sia acabada a tot proiment y assentada a son lloch la fayena, los donaran altres trenta lliures y seran acabades de pagar de tota la quantitat de dit retaule

Més, lo dit mossèn Joan Torres a de donar una bottiga per a obrar de sa casa o en altra part francha y un llit franch a dit mestra Steva Planella y Joan Ballester per lo temps que staran en Sant Feliu per donar compliment a dita fayena.

Més, lo dit mestra Steva Planella, fuster, y lo dit Joan Ballaster, imaginayre, se obligan un per altre y un per tots per dar compliment en dita fayena tots llurs béns presents y esdevenidors fins que dita obra aja compliment.

Més, los sobredits Planella y Ballaster per major seguretat de la present obra donan per fermansa a mossèn Nicholau Mates, pintor de la ciutat de Gerona, lo qual en fer tenir y haver les coses contengudes en los presents capítols se obliga com a principal ensemps ab los dits, mestre Nicholau Mates pintor, Steva Planella y Joan Ballester fins que dita obra aja compliment y sia acceptada.

Més, com dit mestra Steva Planella, fuster, y Joan Ballaster, imaginayre, no hagen acabada la fayena de aquí a sant Pere y sant Feliu més prop vinent de l'any mil sinch cents satanta si dons no y havia desgràcia de malaltia de un ho de altra que en tal los auria de allargar lo temps y si sans estan y no la hagen acabada que lo dejús dit Joan Torres, mercader, la pugan fer acabar a cost y despeses de dits mestres.

Anthoni Ferrer Joan Torres

Més, és pactat entre les parts predites que los milloraments necessaris que seran fets en lo

dit retaule més del contingut en la present capitulació per los dits mestres Planella y Ballaster aquells los hagen de esser pagats per dit mossèn Joan Torres a coneguda dels dits mossèn Joan Torres y mestre Nicholau Mates, pintor de Gerona.

Et ideo nos dicte partes laudantes approbantes rattificantes et confirmantes preinserta capitula atque pacta et unum quodque ipsorum convenimus et promittimus una pars nostrum alteri et nobis ad invicem et vicissim predicta indictis capitulis contenta prout ad quamlibet dictarum partium tangunt seu concernunt attendere et complere sine etc. cum restitutione expensarum etc. super quibus etc. credatur etc. Et pro hys obligamus pars parti omnia et singula bona nostra et cuiuslibet nostrum in solidum mobilia etc. renunciando large etc. et beneficio novarum constitutionum et dividendarum actionum et consuetudini barcinonensi. Et dictus Nicholaus Mates renunciat legi dicenti quod prius conveniatur principalis quam fideiussor. Et ex pacto foro propi etc. Signa. Et omnium subsignatio cuiuslibet fori etc. in quem etc. iurarunt etc. hec etc. igitur.

Testes sunt Bartholomeus Blanch, textor lini, et Anthonius Catheura, carniserius, omnes ville Sancti Felicis Guixolensis.

Item cum alio instrumento dictus Stephanus Planella et Joannes Ballaster fecerunt apocham honorabili Joanni Torres, mercatori ville Sancti Felicis Guixolensis, de triginta libris monete Barcinone habittis numerando in presentia notarii et testium infrascriptorum. Et sunt proratta pretii retabuli in capitulatione preinserta contenti. Et ideo renunciando etc. Testes sunt predicti.

(Arxiu Històric Provincial de Girona, notari Jaume Junyent, registre 216).

APENDIX 2

Autorització de pagament a Joan Mates pel retaule de Ntra. Sra. del Roser

[Sant Feliu de Guixols, 12 d'abril de 1574]

Nos Narsisus Ferrer, Joannes Arols et Petrus Blanch, jurati anno presenti universitatis ville Sancti Felicis Guixolensis, de certa scientia et gratis constituimus et ordinamus procuratorem nostrum dicto nomine certum quod itaque scilicet honorabilem Jacobum Çaconomina mercatorem civem Gerunde scilicet absentem quo ad videlicet pro nobis et nomine nostro ferendum levandum recipiendum et habendum tam a tabula cambii sive depositorum comunium civitatis Gerunde quam ab aliis quibusvis camporum tabulis sive banquis dicte civitatis omnes et singulas pecunie quantitates nobis dicto nomine in dictis tabulis sive banchis seu ipsarum qualitercumque dictas et scriptas aut amodo dicendas et scribendas per quasvis personas quibusvis rationibus viribus titulis sive causis dictasque pecunie quantitates insimul vel pro partibus dicendum girandum et scribendum sive dici girari et scribi faciendum magistro Joanni Mates, pictori civi Gerunde, in solum prorrate aliarum sibi solvendarum pro opere sive pictura retabuli Beate Marie de Rosario ecclesie presentis ville Sancti Felicis Guixolensis et de predictis in libris dicte tabule seu tabularum sive banconum debitam seu debitas mentionem seu mentions faciendum seu fieri faciendum. Et demum quod pro mes. Habere ratum.

Testes sunt Joannes Llorens, mercator, et Damianus Vicens, pictor dicte ville.

(Arxiu Històric Provincial de Girona, notari Joan Andreu, registre 227).